

BELGICKÝ OVČÁK

(BERGER BELGE)

DATUM PUBLIKACE PLATNÉHO ORIGINALNÍHO STANDARDU: 13.03.2001

POUŽITÍ: původně pes ovčácký, dnes pes pracovní (hlídač, obranář, stopař), všestranný, stejně jako rodinný pes

KLASIFIKACE F.C.I.: Skupina 1 – Psi ovčáci a honáčtí (kromě psů švýcarských salašnických)
Sekce 1 – Ovčáci
S pracovní zkouškou

KRÁTCE Z HISTORIE: Na devatenáctého století bylo v Belgii množství psů hlídajících stáda, jejichž typ i barva srsti byly značně rozdílné. Aby se do tohoto stavu vnesl určitý řád, náruživí milovníci psů se sdružili a nechali se přesvědčit profesorem A. Reulem z Veterinární školy v Cureghemu, kterého lze považovat za skutečného průkopníka a zakladatele tohoto plemene.

Plemeno se tvořilo oficiálně v letech 1891 až 1897. Dne 29. září 1891 vznikl v Bruselu „Klub belgického ovčáka“ a ve stejném roce (15. listopadu) profesor A. Reul zorganizoval v Cureghemu setkání 117 psů, což pomohlo písemně podchytit základní stav, a byl proveden výběr nejlepších jedinců. V dalších letech začala skutečná selekce, jež využívala k chovu jen několik málo jedinců.

Dne 3. dubna 1892 sepsal Klub belgického ovčáka první velmi podrobný standard plemene. Tento standard definoval jedno plemeno se třemi možnými variantami srsti. Belgický ovčák však přesto zůstával plemenem prostých lidí, a proto nijak zvlášť nestoupl jeho věhlas. První belgičtí ovčáci byli zaregistrováni v plemenné knize belgického kynologického svazu Sociétés Royale Saint-Hubert (L.O.S.H.) až v roce 1901.

Během následujících let milovníci belgického ovčáka neúnavně pracovali na sjednocení typu plemene a odstranění jeho nedostatků. Lze říci, že kolem roku 1910 byl typ a povaha belgického ovčáka ustálen. V historii belgického ovčáka docházelo ke mnoha sporům týkajících se různých variet a barev. Na druhé straně nikdy neexistovaly spory týkající se morfologie (stavby), povahy a pracovní způsobilosti plemene.

CELKOVÝ VZHLED: Belgický ovčák je pes střední velikosti, harmonických proporcí, spojující eleganci a sílu; je středního vzrůstu, jeho svalstvo je suché a pevné, formát kvadratický; je velmi otužilý a schopný odolávat různým výkyvům povětrnostních podmínek, jež jsou v belgickém podnebí tak časté. Díky harmonii tvarů a hrdému nesení hlavy působí belgický ovčák dojmem robustní elegance, která představuje hlavní znak zástupců tohoto ušlechtilého pracovního plemene. Belgický ovčák se statisticky posuzuje v přirozeném postoji, bez fyzického kontaktu s vystavovatelem.

DŮLEŽITÉ PROPORCE: Belgický ovčák je pes kvadratický. Hrudník dosahuje až k loktům. Délka tlamy odpovídá polovině délky hlavy nebo ji lehce přesahuje.

POVAHA: Belgický ovčák je pes ostražitý a aktivní, překypující vitalitou a vždy připravený k akci. Má vrozenou schopnost hlídat stáda, spojuje v sobě vzácné kvality nejlepších hlídačích

psů. Je vždy připraven bez váhání, houževnatě, úporně a razantně bránit svého pána. Spojuje všechny vynikající kvality ovčáckého psa, hlídače, obránáře a služebního psa. Jeho živý a čilý temperament a smělý charakter bez známek strachu či agresivity musí být jednoznačně patrné z jeho držení těla a ve věrném, hrdém a pozorném výrazu jiskřících očí. V posuzování se vyžaduje klidná a odvážná povaha.

HLAVA: Vysoko nesená, dlouhá, ale ne přehnaně, s rovnoběžnými liniemi, dobře tvarovaná a suchá. Mozkovna a tlama jsou téměř stejné délky, tlama může být mírně delší než lebka, což tvoří dojem uceleného obrazu.

MOZKOVNA: Střední velikosti, odpovídající délce hlavy, čelo spíše zploštělé než zakulacené, meziocní rýha méně výrazná, při pohledu z profilu je rovnoběžná s pomyslnou linií prodlužující hřbet nosu, týlní hrbol méně vyvinutý, nadočnicové a jařmové oblouky nevyčnívající.

Stop: mírný

OBLIČEJOVÁ ČÁST:

Čenich: černý

Tlama: střední délky a dobře tvarovaná pod očima, směrem k čenichu se postupně zužuje, tvoří prodloužený klín, hřbet nosu rovný a rovnoběžný s čelem, tlama dobře „rozříznutá“, tzn. když je otevřená, koutky tlamy jsou stažené dozadu, čelisti jsou dobře obnažené.

Pysky: tenké, dobře přiléhající a silně pigmentované

Čelisti/zuby: zuby silné a bílé, pravidelně a pevně zasazené v čelistech, které jsou dobře vyvinuté. Připouští se nůžkový skus, ale i klešťový, kterému dávají přednost pastevci ovcí a dobytka. Kompletní chrup, odpovídající zubnímu vzorci; chybějící 2×PM1 se tolerují a na M3 se nebere zřetel.

Líce: suché a dobře tvarované, ploché, třebaže svalnaté

Oči: Střední velikosti, ani vyčnívající ani zapadlé, mírně mandlovitého tvaru, šikmé, barvy hnědavé, preferují se tmavé, okraje víček jsou černé; přímý pohled, živý, inteligentní a s tázavým výrazem

Uši: spíše menší, vysoko nasazené, jednoznačně trojúhelníkového tvaru, ušní boltec je u nasazení dobře zakulacený, konec do špičky, boltec je tuhý a neohebný; při vzbuzeené pozornosti psa jsou uši vzpřímeně a svisele.

KRK: dobře nasazený, mírně prodloužený, spíše vzpřímený, dobře osvalený, rozšiřující se směrem k ramenům a bez laloku, šije lehce klenutá.

TRUP: silný, ale ne těžkopádný, délka od vrcholu ramene až k vrcholu sedací kosti přibližně odpovídá kohoutkové výšce.

Horní linie: horní linie hřbetu a beder je rovná

Kohoutek: zdůrazněný

Hřbet: pevný, krátký a svalnatý

Bedra: pevná, krátká, dostatečně široká, svalnatá

Zád: svalnatá, velmi lehce skloněná, dostatečně široká, ale ne příliš

Hrudník: ne příliš široký, ale hluboký; žebra v horní části klenutá; při pohledu zepředu není hrud' není příliš široká, ale ani příliš úzká

Spodní linie: začíná v dolní části hrudníku a mírně stoupá v harmonické křivce, směřuje k břichu, které není příliš povolené, ale ani příliš vtažené jako u chrta a přiměřeně vyvinuté

OCAS: dobře nasazený, silný u kořene, střední délky, dosahuje nejméně ke hleznu, ale spíše ho lehce přesahuje. V klidu je nesen svise, špička ocasu lehce zakřivena zpět nahoru na úrovni hlezna. V akci je ocas zvednutý, avšak nepřesahuje horní linii psa, křivka ocasu je směrem ke špičce více zvýrazněna, ale pouze tak, aby v žádném místě nevytvářela háček ani jiný záhyb.

KONČETINY:

HRUDNÍ KONČETINY:

Celkový pohled: Pevná kostra, ale ne těžká. Svalstvo suché a silné. Přední končetiny jsou kolmé při pohledu ze všech stran a perfektně rovnoběžné jsou při pohledu zepředu.

Plece: Lopatka je dlouhá a šikmá, dobře uložená, tvoří s kostí ramenní dostatečný úhel – ideální 110 – 150°.

Nadloktí: Dlouhé a dostatečně šikmé.

Lokty: Pevné, nejsou vybočené, ani vbočené

Předloktí: Dlouhé a rovné.

Zápěstí: Velmi pevné a dobře patrné.

Nadprstí: Silné a krátké, co nejvíce kolmé k zemi nebo jenom trochu skloněné dopředu.

Tlapy: Kulaté, kočičí tlapy; prsty klenuté a sevřené, chodidlové polštářky silné a pružné, drápy tmavé a silné.

PÁNEVNÍ KONČETINY:

Celkový pohled: Končetiny jsou silné, ale ne těžkopádné. Z profilu: pánevní končetiny jsou postaveny svise a při pohledu zezadu jsou dokonale rovnoběžné.

Stehno: Střední délky, široké a silně svalnaté.

Koleno: Přibližně svise pod kyčlí, normální kolenní úhel

Holeň: Střední délky, široká a svalnatá.

Hlezna: Blízko k zemi, široké a svalnaté, přiměřeně zaúhlené.

Záprstí: Pevné a krátké. Paspárky jsou nežádoucí

Tlapy: Mohou být lehce oválné, prsty klenuté a dobře sevřené, polštářky silné a pružné, drápy tmavé a silné.

POHYB:

Pohyb živý a volný ve všech druzích kroku. Belgický ovčák je dobrý běžec, ale jeho nejběžnějším pohybem je krok a hlavně klus. Končetiny se pohybují rovnoběžně s osou těla. Ve velké rychlosti se tlapy přibližují středu těla, při klusu je jejich šířka průměrná. Pohyb je plynulý (pravidelný) a lehký, vychází hlavně z pánevních končetin. Horní linie zůstává pěkně rovná, hrudní končetiny se nezvedají příliš vysoko. Belgický ovčák působí neúnavně. Krok je rychlý, pružný a živý. V plné rychlosti je schopen náhle změnit směr. Se svým bujným temperamentem a svou vůlí hlídat a chránit má výraznou tendenci pohybovat se v kruzích.

KUŽE:

Pružná, ale pevně obepínající celé tělo. Okraje pysků a víček jsou silně pigmentovány.

OSRSTĚNÍ:

Srst a její délka, směr růstu, vzhled a barva belgického ovčáka – to jsou kritéria přijatá k rozlišení čtyř variet plemene, tj. Groenendaela, Tervuerena, Malinoise a Laekenoise.

Tyto čtyři variety se posuzují odděleně a každá může získat návrh na tituly CAC, CACIB, RES. CAC, res. CACIB

DRUH SRSTI:

Srst musí být u všech variet vždy hustá, uzavřená, dobré struktury, a spolu s podsadou tvoří vynikající ochranu.

A – DLOUHÁ SRST

Krátká srst na hlavě, na vnější straně uší, na spodní části končetin, kromě zadní strany předloktí. Od lokte k zápěstí je srst dlouhá, nazývaná praporec. Po celém zbytku těla je srst dlouhá a hladká a ještě delší a bohatší je v okolí krku a hrudi, kde tvoří límec. Otvor sluchovodu je chráněn hustou srstí, chlupy od základny ucha jsou zvednuté a rámují hlavu. Zadní část stehen je zdobena velmi dlouhou a hustou srstí, která tvoří tzv. kalhoty. Ocas je porostlý také dlouhou a hustou srstí a vytváří praporec.

Dlouhosrsté variety belgického ovčáka jsou Groendendael a Tervueren.

B – KRÁTKÁ SRST

Velmi krátká srst na hlavě, na vnější straně uší a na spodní části končetin. Srst je krátká i na zbytku těla, hustší na ocase a kolem krku, kde vytváří límec, který začíná od základu ucha a dosahuje až ke krku. Kromě toho je srst delší také na zadní části stehen. Osrstění ocasu je bohaté, ale nevytváří praporec.

Krátkosrstá varieta belgického ovčáka je Malinois.

C – HRUBÁ SRST

Hrubá srst je charakteristická především svou tvrdostí a suchými chlupy, které se mimoto jeví jako zježené a rozčuchané. Srst je přibližně 6 cm dlouhá po celém těle, srst je kratší na hřbetě nosu, na čele a na končetinách. Ani srst kolem očí ani srst na tlamě není dost vyvinutá na to, aby zakrývala tvar hlavy. Osrstění čenichu je nicméně povinné. Ocas nemusí tvořit praporec

Hrubosrstou varietou belgického ovčáka je Laekenois.

BARVA:

Maska: U variet Tervueren a Malinos musí být maska velmi dobře vyjádřena a musí obklopovat horní a dolní pysky, spojovat pysky a oční víčka do jedolité černé zóny. Absolutním minimem je šest stěžejních pigmentovaných míst, které musí být černé: obě uši, obě horní víčka, horní i dolní pysky.

Uhlování: U variet Tervueren a Malinois představuje znamená toto uhlování černé konečky chlupů, čímž vzniká dojem černého „poprašku“ na základní barvě. Tato černá je vždy jemně rozptýlena a nesmí tvořit ani velké skvrny, ani pruhování. U variety Laekenois se uhlování projevuje mírněji.

Groendendael: pouze černá srst

Tervueren: pouze žluté zbarvení s uhlováním nebo šedé zbarvení s uhlováním, obě možnosti s černou maskou. Žluté se dává přednost. Žlutá barva musí být teplá, ani příliš světlá, ani vybledlá. Za elitní jedince nelze považovat psy, jejichž barva je jiná než žlutá s uhlováním, nebo kteří neodpovídají požadované intenzitě zbarvení.

Malinois: pouze žluté zbarvení s uhlováním a s černou maskou.

Laekenois: jednotné žluté zbarvení se stopami uhlování a tmavé barvy na hlavě, čenichu a ocasu.

Pro všechny variety: trocha bílé barvy na hrudi a na prstech se toleruje.

VELIKOST, VÁHA A MÍRY:

Kohoutková výška: Ideální výška je 62 cm u psů a 58 cm u fen.
Tolerované meze: o 2 cm méně a o 4 cm více

Hmotnost: Psi přibližně 25-30 kg
Feny přibližně 20-25 kg

Rozměry: průměrné normální míry belgického ovčáka – psa se 62 cm v kohoutku jsou

- délka trupu: 62 cm (od vrcholu ramenního kloubu po sedací hrbol),
- délka hlavy: 25 cm
- délka tlamy: 12,5 – 13 cm.

NEDOSTATKY:

Jakákoliv odchylka od výše uvedených bodů by se měla považovat za vadu, jejíž hodnocení musí být ve správném poměru se závažností odchylky.

- Celkový vzhled: těžký, postrádající eleganci, příliš lehký nebo příliš jemný, délka přesahující výšku, obdélníkový.
- Hlava: těžká, příliš mohutná, postrádající paralelismus, nedostatečně modelovaná či suchá, čelo příliš zakulacené, stop příliš zvýrazněný nebo nevýrazný, tlama příliš krátká či příliš useknutá, klenutý hřbet nosu (římský nos), nadočnice a jařmové oblouky příliš výrazné.
- Nosní houba, pysky a víčka: stopy depigmentace.
- Chrup: špatně uspořádané řezáky. **Vážné vady:** chybějící jeden řezák, chybějící jeden třetí třeňový zub (1× PM3), chybějící jeden druhý třeňový zub (1× PM2), chybějící tři první třeňové zuby (3× PM1)
- Oči: Světlé, kulaté.
- Uši: velké, dlouhé, příliš široké u základny, nízko nasazené, rozbíhající se (divergentní) či sbíhající se (konvergentní).
- Krk: štíhlý, krátký, nízko nasazený
- Trup: příliš dlouhý, žebra nesmí být na úrovni hrudníku příliš široká (válcovitá)
- Kohoutek: nevýrazný, nízký
- Horní linie: hřbet a /nebo bedra dlouhá, slabá, spáditá, nebo klenutá
- Zád: příliš skloněná, přestavěná
- Spodní linie: příliš hluboká nebo naopak příliš mělká, volné břicho
- Ocas: příliš nízko nasazen, příliš vysoko nesen, tvaru háčku, špička uhýbá do stran
- Končetiny: kostra příliš lehká, či příliš těžká, špatný postoj končetin z profilu (například zápěstí příliš skloněná nebo zápěstí příliš slabá). Zepředu například nohy do „X“, do „O“, kolena a lokty vytočené. Zezadu: například pánevní končetiny blízko u sebe, rozbíhavé, či sudovitě, hlezna sbíhavá či rozbíhavá, příliš výrazně nebo málo zaúhlené.

- Tlapy: otevřené
- Chody: pohyb vázaný, sevřený, příliš krátká stopa, nedostatečný impuls, špatný přenos síly hřbetem, nadměrně vysoký krok.
- Srst:
 - všechny variety: nedostatek podsady.
 - Groenedael a Tervueren: zvlněná srst, vlnitá či zkadeřená, nedostatečně dlouhá.
 - Malinois: srst středně dlouhá na místech, kde by měla být krátká; lysá místa. Tvrdé chlupy rozeseť v krátké srsti, vlnitá srst.
 - Laekenois: srst příliš dlouhá, hedvábná, vlnitá, zkadeřená či krátká, plná jemných chlupů, rozeseť kadeře v tvrdé srsti, neúměrně dlouhé chlupy okolo očí nebo na spodní straně hlavy, huňatý ocas.
- Barva:
 - všechny variety: bílá skvrna na prsou utvářející náprsenku, bílá barva na nohou přesahující prsty.
 - Groenedael: zrzavý nádech srsti, šedivé kalhoty.
 - Tervueren: šedý.
 - Tervueren a Malinois: žíhaná barva, odstíny nedostatečně teplé, nedostatek či přebytek uhlování, nebo jeho rozmístění ve skvrnách po těle, nedostatečná maska.
 - Tervueren, Malinois, Laekenois: žlutá barva příliš světlá, Pokud je jedna ze základních barev příliš zředěná, je to považováno za **vážnou vadu**.
- Chování, povaha: jedinec postrádající sebedůvěru a přílišná nervozita.

VADY VEDOUcí K DISKVALIFIKACI:

- Povaha: jedinec agresivní nebo bojácný.
- Všeobecný vzhled: absence typu plemene
- Chrup: předkus, podkus, i bez ztráty kontaktu (obrácený skus), zkřížený skus, chybějící jeden špičák (1C), chybějící jeden trháček (1× PM4 nebo 1× MI), chybějící jedna stolička (1× M1 nebo 1× M2 s výjimkou M3). Chybějící 1× PM3 + 1 další zub anebo celkem chybějící 3 či více zubů (kromě PM 1)
- Čenich, pysky, víčka: silně depigmentovány
- Uši: svěšené nebo uměle upravené uši
- Ocas: chybějící či zkrácený, ať už od narození či po amputaci, příliš vysoko nesený a tvaru prstenu či stočený.
- Srst: chybějící podsada
- Barva: všechny barvy, které neodpovídají uvedeným varietám, bílé znaky příliš rozsáhlé na hrudi a nebo dosahující až k šíji, bílá barva na končetinách přesahující polovinu nártu u předních či zadních končetin a vytvářející ponožky. Bílé znaky jinde než na hrudi, či prstech. Chybějící maska včetně čenichu světlejší barvy, než je zbytek srsti u variet Tervueren a Malinois.
- Velikost: mimo předepsané limity

Pozn.: Psi musí mít dvě očividně normálně vyvinutá varlata zcela spuštěná do šourku.

KRÍŽENÍ - PÁŘENÍ MEZI VARIETAMI

Páření mezi varietami jsou zakázána kromě zvláštních případů dle odchylek odsouhlasených kompetentními národními chovatelskými komisemi (text 1974 Paříž).